

MŁODZI

GŁOSUJA

WYBORY DO PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO
CZERWIEC 2024

PRZEWODNIK
DEBATOWANIA
DLA UCZESTNIKÓW
I UCZESTNICZEK

WARSZAWA 2024

Wydawca:

Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10
00-666 Warszawa
tel. 22 875 85 40

Autorki i autorzy: Michał Mazur, Michał Tragarz,
Zespół „Młodzi głosują”, Zespół CMS

Redakcja i korekta: Aneta Derda

Projekt i skład graficzny: Joanna Kamińska-Kurzep

Warszawa 2024
CC-BY Uznanie autorstwa 3.0
Publikacja bezpłatna

Program:

MŁODZI GŁOSUJĄ

Organizator:

Partnerzy:

Ten projekt otrzymał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Treści przedstawione w publikacji odzwierciedlają stanowisko autorów projektu, a Parlament Europejski nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Spis treści

O PROGRAMIE „MŁODZI GŁOSUJĄ”	3
PO CO DEBATOWAĆ?	5
DEBATA “ZA I PRZECIW” I DEBATA OKSFORDZKA	7
JAK ZORGANIZOWAĆ DEBATĘ?	12
PRZYKŁADOWE TEMATY DEBAT MŁODZIEŻOWYCH	16

O programie „Młodzi głosują”

Drodzy organizatorzy i organizatorzki szkolnych wyborów i debat!

Zapraszamy Was do wzięcia udziału w największej ogólnopolskiej akcji promującej aktywny i świadomy udział w wyborach. Program „Młodzi głosują” prowadzimy od 1995 roku przy okazji wyborów parlamentarnych, prezydenckich i – tak jak w obecnej edycji – europejskich. Szkolne wybory organizowały już z nami tysiące szkół, a głosowało do tej pory ponad 3 000 000 uczniów i uczennic! W tym roku możecie dołączyć do tego grona.

Biorąc udział w tegorocznym projekcie, poprzez własne działania, dowiecie się więcej o roli Parlamentu Europejskiego, wpływie Unii Europejskiej na nasze codzienne życie i sposobach partycypacji w europejskiej demokracji. Cała społeczność uczniowska zyska okazję, by tak jak dorośli, oddać głos na startujące komitety i dać znać o swoich poglądach.

Prócz wsparcia w przeprowadzeniu szkolnych wyborów, „Młodzi głosują” to także:

- webinaria, które wspomogą koordynatorów i koordynatorki w działaniu,
- ciekawe scenariusze zajęć, które łączą przekazywanie wiedzy zgodnej z programami HiT-u i WOS-u z angażującymi narzędziami edukacyjnymi,
- materiały i poradniki, które pozwolą Wam przeprowadzić rozwijającą debatę o tematach ważnych dla młodych ludzi,
- interaktywna platforma edukacyjna, na której znajdziecie wszystkie narzędzia do realizacji zadań projektowych.

W niniejszym Poradniku Debatowania zawieramy wszelkie informacje konieczne do zrealizowania jednego z zadań głównych tegorocznego projektu „Młodzi głosują” – przeprowadzenia szkolnej debaty. Sięgnijcie również do Przewodnika Projektowego, który możecie znaleźć na platformie mlodziglosuja.pl, znajdziecie w nim harmonogram i najważniejsze zasady całego projektu, w tym dokładnie opisaną zasadę neutralności – niezbędną także przy organizacji debaty!

Jeśli będziecie mieć jakiegokolwiek pytania dotyczące udziału w projekcie, nie wahajcie się pisać i pytać, zarówno drogą mailową: mlodziglosuja@ceo.org.pl, jak i na naszej stronie na Facebooku!

MŁODZI GŁOSUJĄ

Po co debatować?

Od ateńskiej agory, na której spotykali się obywatele, żeby wspólnie podejmować decyzje, poprzez współczesne debaty parlamentarne dotyczące ustanawiania prawa, aż po rozmowy ze znajomymi, gdy ustalamy, gdzie spędzić piątkowy wieczór – dyskusje i debaty towarzyszą nam od zawsze w różnych sytuacjach. Często w ich trakcie rozstrzygają się istotne dla nas sprawy. Umiejętność dyskusowania, w tym argumentowania, słuchania i szanowania rozmówców i rozmówczyń, to umiejętność niezbędna każdemu młodemu obywatelowi i młodej obywatelce, bo demokracja to nieustająca publiczna dyskusja¹.

*Celem argumentacji lub dyskusji
nie powinno być zwycięstwo, ale postęp.*

- Joseph Joubert, francuski eseista i aforysta
Pensées de J. Joubert (1848), tłum. własne

Warto używać debaty jako stałej formy komunikacji pomiędzy obywatelami – na każdym szczeblu życia społecznego, również w szkole. Dzięki debatom przekonacie społeczność szkolną zarówno o wartości i sile dyskusji, jak i o roli pojedynczego obywatela w publicznym dialogu w społeczeństwie demokratycznym. Szkolna debata jest świetną platformą do rozmowy o ważnych tematach, które interesują Was – ludzi młodych. Jeśli czujecie, że głos Waszego pokolenia bywa pomijany w przestrzeni publicznej, a dorośli nie oferują wielu okazji do dyskusji o sprawach społeczno-politycznych, **debata szkolna jest idealną sposobnością do wyrażenia swojego zdania.**

¹ Wprowadzenie do rozdziału i tabela korzyści z debatowania zostały oparte na: Michał Tragarz; *Sztafeta dyskusji, czyli jak debatować ze społecznością lokalną?*; [w:] *Młodzi w Akcji+ Młodzieżowe inicjatywy lokalne*; Centrum Edukacji Obywatelskiej i Uniwersytet SWPS; Warszawa 2021; CC BY 3.0 PL <https://szkolademokracji2021.ceo.org.pl/upload/news/akademia-demokracji-3-edycja-2021-2022-szkolenia-liderskie-szkolenie-debata-oxfordzka-materialy-ceo-mlodziejowe-inicjatywy-rozdzial-2.pdf>

Właśnie dlatego w tegorocznym projekcie “Młodzi głosują” zapraszamy Was do zorganizowania w Waszej szkole debaty na temat społeczno-polityczny, który uważacie za istotny i aktualny. W poradniku przedstawiamy metody debatowania, praktyczne wskazówki ich organizacji oraz najlepsze praktyki prowadzenia dyskusji. W ostatnim rozdziale przygotowaliśmy dla Was kilka sugestii tematów, które możecie poddać debacie. To jednak do Was należy decyzja czy z nich skorzystacie, czy postawicie na własny pomysł. A poniżej prezentujemy wycinek korzyści, które płyną z debatowania – zarówno dla Was, organizatorów, jak i dla uczestników i całej społeczności szkolnej.

Jakie korzyści odniesiecie z debatowania?

Organizatorzy dyskusji	Społeczność szkolna – uczestnicy i widzowie
Wzmocnienie kompetencji prowadzenia i moderowania dyskusji	Wzmocnienie kompetencji kulturalnej, merytorycznej dyskusji i budowania argumentacji
Poznanie osób, które mogą być sojusznikami i sojuszniczkami młodzieżowych działań w przyszłości	Okazja do poznania się i nawiązania współpracy wokół danego tematu
Praktyczna nauka pracy w grupie i komunikacji	Przełamanie stereotypów i nauka empatycznego podejścia do osób o odmiennych poglądach
Możliwość zgłębienia tematu, który was interesuje	Zdobycie wiedzy w tematach poddanych dyskusji
Zdobycie doświadczeń przydatnych w życiu i przyszłej pracy	Zdobycie doświadczeń przydatnych w świadomym podejściu do dyskursów publicznych i politycznych
Satysfakcja ze zrobienia czegoś wartościowego	Autodiagnoza własnych poglądów na ważne tematy
Możliwość dokonania pozytywnej zmiany oraz poczucie sprawczości	Poznanie perspektywy innych osób w ważnych dla społeczności tematach
Włączenie społeczności szkolnej do decydowania o swoim otoczeniu	Poczucie uczestnictwa

Debata „za i przeciw” i debata oksfordzka

W projekcie „Młodzi głosują” zachęcamy do skorzystania z metody debaty oksfordzkiej, będącej odmianą debaty „za i przeciw”. Poniżej opisujemy podstawowe zasady i mechanizmy nimi rządzące².

Debata „za i przeciw”

Dzięki takiej formie debaty Wasi rówieśnicy spojrzą na ten sam problem z dwóch różnych punktów widzenia, przeanalizują go, wyrobią sobie zdanie i będą mogli podjąć decyzję, jak dalej podejść do tematu. Największe zalety tego typu debaty to: kształcenie umiejętności argumentacji, rozwijanie umiejętności twórczego i krytycznego myślenia, wspomaganie procesów demokratycznych w szkole, umożliwienie lepszego zrozumienia podejmowanych decyzji, budowanie poczucia współodpowiedzialności za przyjęte rozwiązania i umocnienie świadomego podejścia do trudnych tematów.

Wskazówki praktyczne dla organizatorów:

- Określając zasady debaty, zadbajcie, by każda ze stron czuła, że są one bezstronne.
- Wybierzcie temat na tyle kontrowersyjny, aby wzbudzał odmienne zdania i emocje (ale nie powinien wywoływać emocji silnie negatywnych). Temat powinien mieć formę tezy, do której można się odnieść: „zgadzam się” / „nie zgadzam się”.
- Zgromadźcie osoby uczestniczące gotowe do zaangażowania się w debatę – po obu stronach powinna być ich równa liczba. Możecie zdecydować czy szukacie uczestników wśród zwolenników i przeciwników tezy zawartej w temacie, czy najpierw odnajdujecie uczestników, a dopiero później dzielicie ich na strony, odgórnie wyznaczając stanowiska, których będą bronić.

² Fragment o rodzajach debat został oparty na materiale z podręcznika KOSS opracowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, CC BY 3.0 PL: <https://koss.ceo.org.pl/dla-nauczycieli/uczyc-inaczzej/artykuly/demokracja-rozmowa-czyli-uczymy-sie-dyskutowac-i-debatowac>

- Kilka dni przed dyskusją, zaproście uczestników i uczestniczki na spotkanie dotyczące tematu wystąpień oraz zasad debatowania. Da im to odpowiedni czas na przygotowania merytoryczne. Zdecydujcie, czy powinni przygotowywać się do obrony konkretnego stanowiska (znają stronę z wyprzedzeniem), czy przygotować się do tematu ogólnie (wyznaczycie im stronę dopiero przed rozpoczęciem debaty).
- Zadbajcie o to, by debata miała widownię, pamiętając o promocji wydarzenia. Możecie zdecydować o aktywnym włączeniu widzów – w takim wypadku widzowie obserwują zachowanie dyskutantów, notują uwagi dotyczące prezentowanych argumentów, starają się wychwycić popełnione błędy, a po debacie wskazują słabe i mocne strony debatujących. Możecie też przeprowadzić głosowanie widowni, rozstrzygające kto, według nich, jest zwycięzcą debaty. Ważne, by widownia przy podejmowaniu decyzji zwracała uwagę na przebieg debaty, nie tylko na zgodność danej strony z ich własnym stanowiskiem. Najlepiej przygotować kartę oceny, na której obserwatorzy będą mogli oceniać siłę każdego z argumentów.
- Debata należy moderować – może nią kierować jedno z Was lub nauczyciel. Do zadań moderatora należy czuwanie nad przebiegiem debaty, otwieranie dyskusji, przydzielanie i odbieranie głosu w razie przekroczenia limitu czasu, czuwanie nad kulturą dyskusji, a przede wszystkim dbanie o zachowanie neutralności politycznej. Uczestnicy i uczestniczki nie powinni w trakcie debaty wykazywać poparcia dla konkretnych kandydatów, kandydatek lub partii politycznych.
- Debatujące strony siadają naprzeciwko siebie. Każdy z uczestników debaty ma wyznaczony czas na zaprezentowanie najlepszych argumentów.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA UCZESTNIKÓW I UCZESTNICZEK

- TRZYMAJ SIĘ BLISKO TEMATU,
- STARAJ SIĘ UDOWODNIĆ I PRZEFORSOWAĆ WŁASNE STANOWISKO,
- PRÓBUJ PRZEWIDZIEĆ STRATEGIĘ PRZECIWNIKA,
- ROZPOCZYNAJ WYSTĄPIENIE OD NAJSILNIEJSZEGO ARGUMENTU,
- ŁĄCZ ARGUMENTY W LOGICZNĄ CAŁOŚĆ,
- UŻYWAJ RÓŻNORODNYCH ARGUMENTÓW,
- POPIERAJ ARGUMENTY DOWODAMI, NP. DANymi STATYSTYCZNYMI, POGLĄDAMI RÓŻNYCH AUTORYTETÓW,
- SŁUCHAJ UWAŻNIE I SPORZĄDZAJ NOTATKI Z ARGUMENTÓW STRONY PRZECIWNEJ, BY MÓC FORMUŁOWAĆ KONTRARGUMENTY I SZUKAĆ SŁABEGO PUNKTU PRZECIWNIKA,
- NIE MÓW ZBYT SZYBKO, STOSUJ PAUZY,
- NIE CZYTAJ Z KARTKI, ODCZYTUJ TYLKO CYTATY I DANE STATYSTYCZNE,
- NIE POWTARZAJ WSZYSTKIEGO OD POCZĄTKU PRZY KAŻDEJ WYPOWIEDZI,
- ZACHOWAJ NATURALNĄ GESTYKULACJĘ I MIMIKĘ.

Debata oksfordzka – szczególna odmiana debaty „za i przeciw”

W debacie oksfordzkiej biorą udział dwa kilkusobowe zespoły (3-4 osoby w jednym zespole), które prezentują przeciwstawne poglądy na diskutowane zagadnienie. Temat powinien być sformułowany w jasny i czytelny sposób. Uczestnicy zabierają głos na przemian, rozpoczyna przedstawiciel zespołu broniącego tezę.

Powinniście ustalić maksymalny czas wypowiedzi, a wybrany wcześniej moderator powinien dopilnować, by go przestrzegano. Sugerujemy, aby pierwsze 3 osoby z każdej drużyny miały po 4 minuty na wypowiedź, a osoby występujące na końcu po 3 minuty na podsumowanie (w przypadku zespołów 3-osobowych dodajcie minutę na osobę). W czasie trwania debaty głos mogą zabierać słuchacze, zadając pytania wyjaśniające. Jednemu uczestnikowi / jednej uczestniczce można zadać maksymalnie jedno pytanie, nie później niż na minutę przed końcem czasu na wypowiedź. Pytań nie zadaje się ostatnim osobom z każdej drużyny. Mówca ma prawo odmówić odpowiedzi na pytanie słuchaczy, wykonując znaczący gest ręką lub słowami “nie, dziękuję”. Najważniejszym momentem po zakończeniu dyskusji jest głosowanie – słuchacze decydują, która strona uzasadniła swoje zdanie w bardziej przekonujący sposób. Ale najważniejsze jest podziękowaniu za dyskusję drugiej stronie i oklaski widowni dla wszystkich uczestników. To super, że jesteście gotowi kulturalnie rozmawiać o ważnych sprawach!

WARTOŚĆ
DEBATY
OKSFORDZKIEJ

kliknij, żeby obejrzeć

1 MÓWCA 4 minuty	Przedstawia stanowisko, precyzuje pojęcia znajdujące się w postawionej tezie i rozpoczyna argumentację.	Słuchacze mogą zadać jedno pytanie każdemu z mówców – nie później niż na minutę przed końcem czasu wypowiedzi mówcy.	Moderator dba o przestrzeganie czasu wypowiedzi mówców i gestem ręki daje znać gdy została minuta do jego końca.
2 MÓWCA 4 minuty	Kontynuuje argumentację.		
3 MÓWCA 4 minuty	Zbija argumenty opozycji.		
4 MÓWCA 3 minuty	Podsumowuje debatę i argumentację swojego zespołu w kontrze do argumentacji opozycji.	Słuchacze nie mogą zadawać już pytań.	
Słuchacze w głosowaniu decydują, która strona uzasadniła swoje stanowisko w bardziej przekonujący sposób. Możecie również pozwolić słuchaczom zabrać głos w temacie dyskusji – by mogli wyrazić własne zdanie.			Pilnuje także kultury dyskusji i przestrzegania zasady neutralności politycznej.

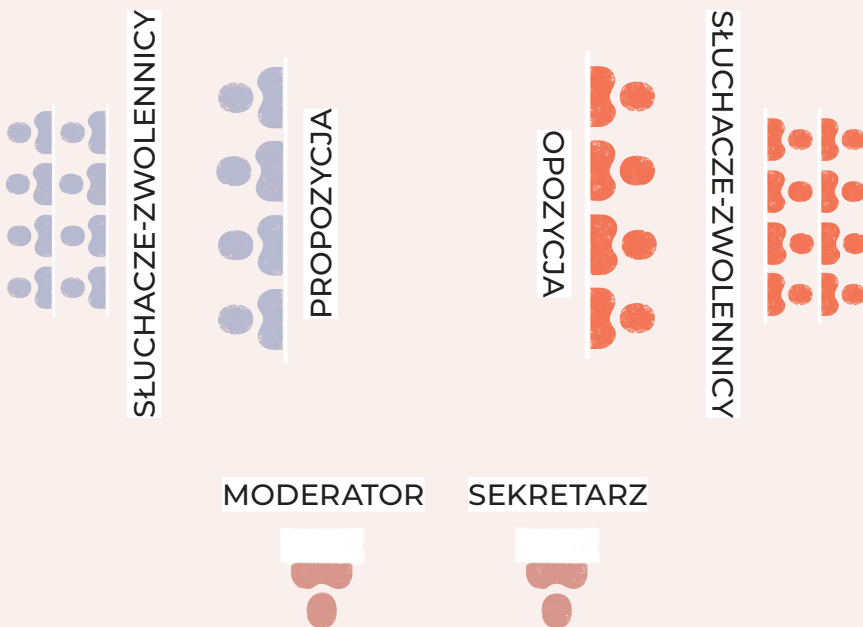
UWAGA!

Ważne jest przestrzenne ustawienie sali i przewietrzenie jej przed debatą. Członkowie obu dyskutujących ze sobą ekip powinni siedzieć naprzeciw siebie, słuchacze-zwolennicy ich tez – za nimi. Na ławach ustawionych prostopadłe do debatujących stron zasiadają słuchacze niezdecydowani. W przeciwległym końcu sali, najlepiej na podwyższeniu, zasiadają moderator i sekretarz debaty. Uczestnicy mogą zmieniać miejsca tylko w przerwach między wystąpieniami.

Plan sali debaty oksfordzkiej

SŁUCHACZE-NIEZDECYDOWANI

Jak zorganizować debatę?

Wybierzcie temat

Możecie skorzystać z tematów proponowanych przez nas w kolejnym rozdziale Poradnika lub opracować własny. Jeśli zdecydujecie się na drugą opcję, sugerujemy utworzenie listy potencjalnych tematów, które uważacie za interesujące i angażujące dla społeczności szkolnej. Następnie skonsultujcie listę tematów z innymi uczniami i uczennicami. Zdecydujcie się na ten, który wywołuje największe poruszenie i prowokuje Waszych rówieśników do wyrażania własnego zdania. Możecie też zainspirować się angielską stroną *Discuss and Debate Europe*, która gromadzi różne tematy debatanckie.

Zgromadźcie informacje o wybranym temacie

Mając wybrany temat przejdźcie do zbierania na jego temat informacji. Zróbcie research i zobaczcie jakie badania związane z tematem dostępne są w publicznych źródłach. Skorzystajcie z bibliotek i wyszukajcie temat w Internecie. Pamiętajcie o sprawdzeniu źródeł badań – powinny być rzetelne i godne zaufania.

Przekonajcie się jak w danym temacie wypowiadają się specjaliści i eksperci, a jak politycy. Przejrzyjcie czy i jakie informacje o wybranym temacie można znaleźć w mediach. Podczas analizy gromadźcie argumenty obu stron i stwórzcie ich zestawienie wraz z odesłaniami do źródeł. Możecie zdecydować o podzieleniu się zestawieniem z uczestnikami i uczestniczkami, by ułatwić im przygotowanie się do debaty. W takim wypadku zwróćcie uwagę na to, by liczba argumentów za i przeciw tezie w zestawieniu była podobna, a samo zestawienie nie sugerowało racji jednej ze stron.

Sformułujcie tezę

Macie już zgromadzone informacje o temacie debaty i wiecie jakie jego aspekty wywołują dyskusję oraz pozwalają na sformułowanie wielu argumentów z obu stron. Na tej podstawie przekujcie wybrany temat w intrygującą tezę.

Elementy dobrej tezy:

- Dotyczy kwestii interesującej lub ważnej dla nas oraz dla uczestników i uczestniczek dyskusji.
- Wzbudza różnorodne opinie.
- Umożliwia włączenie się w dyskusję szerszego grona osób. Temat powinien pochodzić od Was i dotyczyć Waszych potrzeb, ale tezę sformułujcie tak, by mogła przyciągnąć także dorosłych.
- Jest sformułowana w sposób zwięzły i zrozumiały. Nie może zatem zawierać wyrażeń specjalistycznych ani slangowych, aby nie odstraszać.
- Pozwoli odpowiedzieć na zadane pytania lub wypracować konkretne wnioski.
- Nie wartościuje. Choć teza powinna mieć formę, na którą można odpowiedzieć: „zgadzam się” / „nie zgadzam się”, to nie powinna sugerować, która z tych odpowiedzi jest właściwa lub moralnie wskazana.

Przygotujcie debatę od strony technicznej

Wspólnie z dyrektcją i koordynatorem lub koordynatorką ustalcie czas i miejsce debaty. Zadbajcie o to, by wybrany czas debaty pozwolił na wzięcie w niej udziału zaangażowanym uczniom i uczennicom oraz widzowi. Jeśli jest taka potrzeba poproście dyrektcję o zwolnienie kilku klas z lekcji, żeby mogły wziąć udział w Waszym wydarzeniu – przemyślcie jednak najpierw, czy wybrane przez was miejsce debaty pozwala na zgromadzenie tylu osób.

Przynajmniej tydzień przed terminem debaty powinniście mieć już zgromadzone zespoły mówców. Do tego czasu doprecyzujcie i spiszcie zasady debaty na podstawie rozdziału o debacie oksfordzkiej. Przekażcie zespołom zasady, możecie im też pokazać ten Poradnik. Pamiętajcie o podkreśleniu zasady neutralności politycznej. Jeśli tak zdecydowaliście, przekazcie zespołom przygotowane zestawienie źródeł i argumentów.

UWAGA!

Gromadząc uczestników i uczestniczki debaty, przekazcie im zasady neutralności politycznej, którymi kierujemy się w projekcie. Przed samym rozpoczęciem debaty, przypomnijcie, że uczestnicy i uczestniczki nie mogą w jej trakcie prowadzić agitacji. Debata powinna być skupiona na wybranym przez Was temacie i uwzględniać perspektywę młodych uczestników, nie partyjne postulaty.

W przypadku złamania powyższych zasad przez uczestnika lub uczestniczkę (odwoływanie się w trakcie debaty do konkretnych partii politycznych lub kandydatów), moderator powinien napomnieć taką osobę, ostrzegając, że kolejne takie zachowanie może spowodować wykluczenie z debaty.

Przed debatą przygotujcie salę lub aulę, na której będzie odbywać się debata zgodnie z planem przedstawionym w powyższym rozdziale.

Debatę możecie nagrać, a później ją opublikować, by dotarła do szerszego grona odbiorców. Jeśli zdecydujecie się na ten krok pamiętajcie o zgromadzeniu zgód od uczestników i uczestniczek. Zapytajcie o zgodę na nagranie przed debatą i o zgodę na publikację po debacie.

Uszanujcie odmowę. Zapewne dla wielu uczestników i uczestniczek, to będzie pierwsza taka debata w życiu, nagranie może powodować dodatkowy stres albo mogą być nie w pełni zadowoleni ze swoich wypowiedzi. Każda dyskusja powinna przede wszystkim toczyć się w poczuciu zaufania, empatii i zrozumienia. Debaty możecie organizować regularnie, także poza projektem "Młodzi głosują". Gdy uczniowie i uczennice przyzwyczają się do tej formuły, na pewno chętniej będą wyrażali zgodę na nagrania lub transmisje. A jeśli debatowanie wejdzie wam w krew rozważcie udział w turniejach organizowanych przez organizacje pozarządowe w Polsce i za granicą, np: *Mistrzostwa Polski Debat Oksfordzkich* lub *Mistrzostwa Świata*.

Przeprowadźcie debatę próbną! Dzięki takiej symulacji zobaczycie co wymaga jeszcze dopracowania lub poprawienia. Pozwoli to też na rozsądne podzielenie zadań technicznych i organizacyjnych między poszczególne osoby z Waszego zespołu projektowego, a moderator lub moderatorka dostaną okazję do przećwiczenia swojej roli, by poczuć się pewniej podczas właściwej debaty.

Zorganizujcie promocję

Aby zapewnić obecność widowni na debacie zorganizujcie kampanię promocyjną zachęcającą do przyścia na debatę. Zainspirujcie się materiałami dotyczącymi akcji profrekwencyjnych dostępnymi na platformie mlodziglosuja.pl. Możecie przeprowadzić happening, akcję informacyjną i rozwiesić przesłane przez nas plakaty lub stworzyć własne.

W działaniach promocyjnych postawcie na kreatywność. Zaintrygujcie swoich odbiorców. Ciekawym pomysłem jest uprzednie umieszczenie tezy debatanckiej w przestrzeni szkolnej (zawieście plakaty w korytarzach lub napiszcie kredą tezę na szkolnym boisku) i dopiero późniejsze ujawnienie faktu, terminu i miejsca debaty.

Ogłoście termin i miejsce debaty na apelu szkolnym oraz Facebooku i stronie szkoły. Wykorzystajcie szkolny radiowęzeł albo przypominajcie o debacie chodząc od klasy do klasy.

DEBATY

CZAS

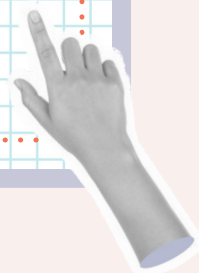
START!

Przykładowe tematy debat młodzieżowych

Do debaty możecie wybrać własny temat lub skorzystać z naszych propozycji. Poniżej przedstawiamy trzy tematy, z których możecie skorzystać, wraz z krótkim omówieniem, przykładowymi argumentami i linkami do dodatkowych źródeł. Jako organizatorzy i organizatorki debaty sami zdecydujecie czy i jaką częścią materiałów chcecie podzielić się z uczestnikami i uczestniczkami debaty.

TEMAT 1.

Do 2030 roku odnawialne źródła energii (OZE) powinny zastąpić paliwa kopalne jako główne źródło energii w Unii Europejskiej³

KONTEKST

Odnawialne źródła energii (OZE) to energia uzyskiwana z naturalnych procesów, stanowiących alternatywę dla nieodnawialnych nośników energii – paliw kopalnych. Do paliw kopalnych zalicza się między innymi: węgiel, ropę i gaz. Energia odnawialna pozyskiwana jest między innymi dzięki:

- elektrowniom wiatrowym, które wytwarzają energię elektryczną przy pomocy generatorów (turbin wiatrowych) napędzanych energią wiatru;
- elektrowniom słonecznym/fotowoltaicznym, które wytwarzają energię elektryczną lub ciepłą za pomocą paneli słonecznych przejmujących energię promieniowanie słonecznego;

³ Temat 1. został częściowo oparty na materiale: Marta Jackowska-Uwadizu; Przewodnik dla młodzieży po kampaniach i debatach w ramach programu „Klimat to temat!”; Centrum Edukacji Obywatelskiej; Warszawa 2019; CC BY 3.0 PL: https://globalna.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2021/09/ktt_przewodnik_dla_mlodziwy_2019.pdf

- elektrowniom wodnym/hydroelektrowniom, które wytwarzają energię elektryczną wykorzystując spadki, prądy i pływy wody (w rzekach, morzach i oceanach) występujące naturalnie lub kreowane i zwiększane poprzez budowę zapór przez człowieka.

PLANY UE

Komisja Europejska w opublikowanym w 2019 roku Komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu przedstawiła ambitne założenia mające na celu przekształcić Unię Europejską w neutralne klimatycznie, sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo o nowoczesnej, ekologicznej i konkurencyjnej gospodarce.

Kilka lat po przedstawieniu Zielonego Ładu opublikowano największy pakiet legislacyjny związany z klimatem i energią: Fit for 55. Głównym założeniem nowego pakietu jest redukcja emisji gazów cieplarnianych w Unii Europejskiej o 55% do 2030 r. (w porównaniu z poziomem z 1990 r.), co ma być pierwszym krokiem do osiągnięcia zerowej emisji netto do 2050 r.

Zarówno w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, jak i Fit for 55 położono duży nacisk na konieczność odchodzenia od paliw kopalnych jako źródła energii w UE. W bezpośredniej reakcji na trudności i zakłócenia na światowym rynku energii spowodowane inwazją Rosji na Ukrainę Komisja Europejska przedstawiła w 2022 r. plan REPowerEU. Głównym założeniem planu jest wyeliminowanie rosyjskich paliw kopalnych z rynku Unii Europejskiej.

JAK WYGLĄDA TO W POLSCE

Polska ma spory potencjał, jeśli chodzi o wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, ale w polskiej energetyce zdecydowanie dominuje węgiel. Choć udział OZE w polskiej energetyce z roku na rok rośnie, w 2022 roku 77% wyprodukowanej energii pochodziło z węgla, a jedynie 16 procent ze źródeł odnawialnych (z czego $\frac{2}{3}$ energii odnawialnej pochodziło z wiatru)⁴. Wielu ekspertów i ekspertek ostrzega, że zasoby węgla tracą na jakości, ich wydobywanie jest nieopłacalne, a na dodatek niedługo się skończy. Z drugiej strony węgiel jest częścią polskiej tradycji i tożsamości. Krajowa infrastruktura jest przystosowana do wytwarzania energii prawie wyłącznie z węgla, a firmy produkujące tę energię są w niektórych regionach głównym pracodawcą. Sondaże pokazują jednak, że obywatele

⁴ na podstawie danych o funkcjonowaniu Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, publikowanych przez operatora systemu Polskie Sieci Elektroenergetyczne

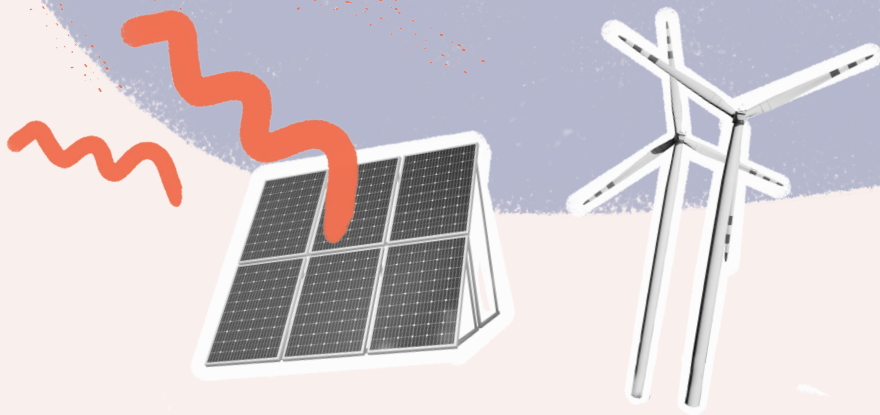
CZYM
JEST
ZIELONY
ŁAD

RE
POWER
EU

O FIT
FOR 55
kliknij,
żeby
obejrzeć

i obywatelki chcą mieć możliwość wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych na potrzeby własnych gospodarstw domowych⁵.

Czy w związku z tym państwa członkowskie UE powinny zdecydować o odejściu od paliw kopalnych na rzecz OZE, czy jednak zostać przy paliwach kopalnych tak długo, jak to będzie możliwe?

PRZYKŁADOWE ARGUMENTY

Argumenty za	Argumenty przeciw
Paliwa kopalne są ograniczone, a ich wydobycie staje się coraz trudniejsze i bardziej kosztowne. OZE wykorzystuje nieskończoną energię słońca, wiatru i wody.	Elektrownie wiatrowe i słoneczne zależne są od warunków pogodowych pory dnia, energia z paliw kopalnych jest pewniejszym i stabilniejszym źródłem energii.
OZE jest nowym rynkiem pracy. Osoby, które wcześniej pracowały przy energii tradycyjnej mogą się przekwalifikować i znaleźć pewniejszą oraz bezpieczniejszą pracę w OZE.	Produkcja energii z paliw kopalnych jest źródłem pracy dziesiątek tysięcy osób w Polsce związanych kulturą i tradycją z regionami górniczymi.
Po zainwestowaniu w odpowiednią infrastrukturę dzienny koszt pozyskiwania energii z OZE jest mniejszy niż koszt pozyskiwania energii z paliw kopalnych.	Szybkie przejście polskiej energetyki na OZE wiąże się z ogromnymi kosztami inwestycyjnymi.

⁵ Grzegorz Osiecki, Tomasz Żółciak; *Polacy popierają OZE i atom. W energetyce widać porozumienie ponad podziałami*; Dziennik Gazeta Prawna; 2022: <https://tiny.pl/dgs12>

Argumenty za	Argumenty przeciw
Energia z OZE może być pozyskiwana także przez osoby prywatne (instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła). Pozwala to na zmniejszenie i uniezależnienie się od cen energii, a nawet na dodatkowy zarobek w przypadku nadwyżki zgromadzonej energii.	Elektrownie wiatrowe są zagrożeniem dla ptaków i nietoperzy. Lokalne społeczności nie chcą ogromnych wiatraków w swojej okolicy, obawiają się hałasu, migającego cienia ich łopat i spadku wartości nieruchomości.
Energia z paliw kopalnych jest przyczyną niszczenia ekosystemów, zanieczyszczania środowiska, globalnego ocieplenia i ma negatywny wpływ na zdrowie ludzi. Państwa europejskie powinny świecić przykładem szybkiego odejścia od paliw kopalnych	Zanieczyszczenia i emisje gazów cieplarnianych wytwarzane przez UE stanowią mniej niż 7% globalnych emisji ⁶ – kraje UE, w tym Polska, nie powinny ponosić tej odpowiedzialności, zanim nie zrobią tego państwa będące największymi emitentami
Zamknięcie starych kopalni i innych zakładów związanych z energią tradycyjną zwiększy komfort życia okolicznych mieszkańców i potencjał turystyczny regionu. Tereny pokopalniane zalane wodą mogą stać się atrakcją i miejscem wypoczynku.	Budowa zapory przy elektrowni wodnej powoduje znaczące zmiany krajobrazu, niszczy naturalne koryto rzeki i utrudnia migrację ryb. Ewentualne przerwanie zapory może prowadzić do katastrofy.
OZE pozwala na uniezależnienie się Polski od dostaw surowców energetycznych z zagranicy. Agresja rosyjska na Ukrainę pokazała jak ważne jest posiadanie różnicowanych źródeł energii.	Technologia OZE ciągle się rozwija, warto więc poczekać na bardziej wydajne i tańsze rozwiązania zamiast ponosić duże koszty już teraz.

Elektrownie jądrowe nie są zaliczane do odnawialnych źródeł energii, ale jednocześnie stanowią alternatywę dla energii z paliw kopalnych. Energia jądrowa może okazać się dobrym argumentem w debacie zarówno dla przeciwników OZE, jak i zwolenników odejścia od paliw kopalnych.

⁶ Dane oparte na raporcie: Emisje gazów cieplarnianych wszystkich krajów świata, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2023: https://edgar.jrc.ec.europa.eu/report_2023

WIĘCEJ INFORMACJI

- Wady i zalety alternatywnych źródeł energii:
<https://zpe.gov.pl/pdf/P17NKB3Un>
- Czy OZE w polsce ma sens: <https://globalna.ceo.org.pl/materialy/odnawialne-zrodla-energii/>
- Jak wykorzystać OZE w Polsce:
<https://globalna.ceo.org.pl/material/gospodarowanie-zasobami-a-rozwoj-oze/>
- Oszczędzanie energii:
<https://zpe.gov.pl/a/odnawialne-i-nieodnawialne-zrodla-energii-i-jej-oszczedzanie/DXgcliG2B>

TEMAT 2.

Unia Europejska powinna chronić europejskie wartości i zdecydowanie reagować w przypadku ich łamania

KONTEKST

Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi:

“Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.”

Dla wielu osób opisane powyżej wartości to spoiwo, które łączy państwa członkowskie należące do UE i wszystkich jej obywateli. Osoby zgadzające się z postawioną tezą, twierdzą, że powinny być one nienegocjowalne, a ich ochrona jest niezbędna dla prawidłowego funkcjonowania wspólnoty. Oznacza to, że w przypadku łamania tych wartości przez rząd państwa członkowskiego, instytucje unijne powinny natychmiast reagować, tak by zapewnić obywatelom danego państwa odpowiednie prawa, niezależnie od działań rządu. Narzędzie, które ma UE, wynikają przede wszystkim z art. 7 Traktatu – w przypadku łamania wartości pozwala on nawet na zawieszenie praw państwa członkowskiego, pozbawiając go wpływu na procesy decyzyjne w Unii. Kilka lat temu

wprowadzono również mechanizm ochrony praworządności, który uzależnia wypłatę środków z budżetów unijnych od stanu praworządności danego kraju. Są to środki nacisku, które mają gwarantować, że rządy nie będą łamały unijnych wartości, a jeśli już to zrobiły, zdecydują się na zmianę.

Niektórzy jednak twierdzą, że Unia Europejska nadużywa swoich możliwości, aby wpływać na wewnętrzną politykę państw członkowskich. Przykładowo procedura wynikająca ze wspomnianego powyżej art. 7 Traktatu została wszczęta wobec Polski, ale nie została doprowadzona do końca. Zamiast tego na Polskę zostały nałożone kary wyrokami Trybunału Sprawiedliwości UE, który stwierdził m.in. błędy w organizacji polskiego systemu sądownictwa, mimo że UE nie ma jasnej kompetencji w obszarze krajowych wymiarów sprawiedliwości. Tym samym instytucje UE mają zdobywać coraz więcej władzy i uderzać w suwerenność państw członkowskich.

PRZYKŁADOWE ARGUMENTY

Argumenty za	Argumenty przeciw
Równość, poszanowanie mniejszości czy praworządność, to wartości, na których została zbudowana Unia Europejska. Instytucje UE nie mogą pozwalać na ich łamanie, bo to uderzenie w samą podstawę wspólnoty.	Wskazane wartości mogą być różnie interpretowane w różnych państwach członkowskich, zależy to od ich kultury i systemu prawnego. Unia Europejska zbudowana jest na różnorodności i instytucje unijne nie powinny kierować się wyłącznie własną perspektywą.
Jeśli państwa członkowskie zawiodą w przestrzeganiu wskazanych wartości, Unia Europejska musi wystąpić jako strażniczka praw swoich obywateli i obywaterek i działać w ich imieniu.	Wskazane wartości są postulatami, do których należy dążyć. Demokratycznie wybrane rządy państw członkowskich są bliższe swoim obywatelom i lepiej wiedzą jak zbudować system, który do ich spełnienia prowadzi, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb swoich obywateli.
Państwa członkowskie przystępując do Unii Europejskiej zgodziły się na postanowienia Traktatu, muszą więc zaakceptować kontrolę Unii Europejskiej w tym zakresie.	Pojęcia wymienione w art. 2 TUE są nieostre i niezdefiniowane. Unia Europejska nie ma więc konkretnej podstawy, by decydować o tym co jest, a co nie jest złamaniem danych wartości.

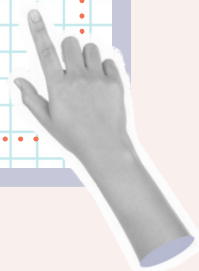
<p>Państwa członkowskie nie są przez UE trzymane na siłę. Mogą więc albo zaakceptować zasady, które w niej rządzą i godzić się na negatywne konsekwencje łamania unijnych wartości, albo z Unii Europejskiej wyjść.</p>	<p>Obszary, którymi zajmuje się UE i granice jej kompetencji są wyznaczone przez Traktaty. Instytucje UE powołując się na nieostre wartości z art. 2, próbują sztucznie rozszerzyć swój wpływ, kosztem państw członkowskich.</p>
<p>Art. 2 nie jest jedynym źródłem wartości obowiązujących w Unii. Kraje UE przyjęły również Kartę Praw Podstawowych oraz są stronami umów międzynarodowych jak Europejska konwencja praw człowieka czy Międzynarodowe paktów praw człowieka. Fakt, że w UE mamy mechanizm, który (w odróżnieniu od wielu pozaunijnych aktów) pozwala na egzekwowanie tych wartości jest powodem do dumy i powinniśmy z tego korzystać.</p>	<p>Instytucje unijne wykorzystują art. 2 i 7 Traktatu jako narzędzie polityczne. Kierują swoje działania przeciwko państwom, w których rządzą partie z innych ugrupowań niż decydenci unijni, by doprowadzić do zmiany władzy. Są to więc decyzje niedemokratyczne, uderzające w wartość, którą miały chronić.</p>
<p>Demokracja i silne państwo prawa przyciąga pieniądze inwestorów do Unii Europejskiej. Łamanie tych wartości przez jedno państwo godzi w interes gospodarczy całej wspólnoty, dlatego instytucje unijne powinny zdecydowanie reagować na takie działania.</p>	<p>Blokada finansów z unijnych budżetów dla państwa członkowskiego ze względu na nieprzestrzeganie wartości jest jednoczesnym uderzeniem w obywateli i obywatelki tego kraju. UE nie powinna powstrzymywać rozwoju unijnych regionów ze względu na działania rządów krajowych.</p>
<p>Zbieżne podejście państw członkowskich do wartości Unii Europejskiej świadczy o jej sile i pozwala na dalszą harmonijną integrację. Żeby pogłębić wspólne interesy, UE musi dbać o jednolitą postawę w tematach podstawowych.</p>	<p>Wywieranie presji na państwa członkowskie i wstrzymywanie funduszy sprawia, że obywatele tracą zaufanie do UE i wątpią w sens członkostwa. Wbrew zamierzeniom takie działania mogą doprowadzić do rozpadu Unii, a nie jej wzmocnienia.</p>

WIĘCEJ INFORMACJI

- O ochronie wartości z art. 2 TUE:
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/146/ochrona-wartosci-okreslonych-w-art.-2-tue-w-ue>
- Co może zrobić UE w przypadku naruszeń (infografika):
<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/eu-affairs/20180222STO98434/naruszenia-wspolnych-wartosci-co-ue-moze-zrobic-infografika>
- O europejskim mechanizmie praworządności:
<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/eu-affairs/20201001STO88311/praworzadnosc-nowy-mechanizm-ma-chronic-budzet-i-wartosci-ue>

TEMAT 3.

Unia Europejska powinna przyjąć bardziej restrykcyjną politykę względem imigrantów nielegalnie przekraczających granicę

KONTEKST

W 2022 roku zewnętrzną granicę Unii Europejskiej nielegalnie przekroczyło 330 tysięcy osób i choć to znaczny spadek w porównaniu z 2015 rokiem, gdy ta liczba wyniosła 1,8 mln, to nielegalna migracja wciąż stanowi duże obciążenie dla państw granicznych UE i całej wspólnoty. Obecnie w Unii dyskutowany jest nowy Pakt Migracyjny, który przewiduje solidarność wszystkich państw UE z państwami granicznymi. Oznacza to, że kraje miałyby albo przejmować osoby oczekujące na decyzję azylową w państwach pod największą presją migracyjną, albo wesprzeć te państwa finansowo i materialnie. Nowe prawa przewidują również wzmocnienie szczelności granic, tworzenie zamkniętych ośrodków dla nowo przybyłych migrantów, usprawnienie procedur azylowych i szybsze odsyłanie osób, którym azylu nie przyznano, przy jednoczesnej poprawie integracji uchodźców i ułatwieniach dla legalnej migracji zarobkowej.

Pojawiają się postulaty, by politykę migracyjną jeszcze zaostrzyć i wszystkie osoby nielegalnie przekraczające granicę od razu odsyłać do krajów pochodzenia bez możliwości złożenia wniosku o azyl lub umożliwić wnioskowanie o azyl dopiero po odesłaniu do krajów pozaeuropejskich, z którymi podpisane są odpowiednie umowy. Ewentualnie przetrzymywać imigrantów w zamkniętych ośrodkach na czas podejmowania decyzji azylowej. Zasadnicza polityka migracyjna miałaby zmniejszyć chęć do migrowania do Europy i zapobiec kolejnym kryzysom.

Z drugiej strony pojawiają się głosy, że imigrantów nie powinno się masowo odsyłać i że mają prawo do migracji w celu poszukiwania lepszego życia oraz wnioskowania o azyl w krajach UE. Podnosi się, że odsyłanie migrantów do niestabilnych państw, gdzie nie mają wielu perspektyw lub do obozów dla migrantów poza granicami UE, które nie zapewniają dobrych warunków jest niehumanitarne. Odesłani mogą próbować pokonać tę samą trasę, co naraża ich życie, a nie rozwiązuje problemu. Organizacja pozarządowe ostrzegają również przed przetrzymywaniem imigrantów w ośrodkach zamkniętych, twierdząc, że może naruszać to prawo do wolności.

Czy w związku z tym państwa UE powinny otworzyć się na migrację, czy surowo strzec swoich granic?

Temat migracji i uchodźstwa jest bardzo delikatny. Jako organizatorzy zwracajcie szczególną uwagę, by nikogo nie urazić. Przed debatą poproście uczestników, aby podzielili się z Wami swoimi argumentami - wykluczcie te, które obrażają drugiego człowieka lub są nacechowane rasistowsko i ksenofobicznie. Prowadzący debatę powinien stanowczo reagować w przypadku podniesienia argumentów zmierzających w kierunku dyskryminacji. Zwróćcie uwagę na to, że temat nie dotyczy uchodźców z Ukrainy, którzy legalnie przekroczyli granicę i zostali przyjęci w państwach europejskich na podstawie wyjątkowych przepisów.

Przed debatą zapoznajcie się i prześlijcie osobom uczestniczącym ten plik: *JAK ROZMAWIAĆ O MIGRACJACH – 10 WSKAZÓWEK*
Skorzystajcie również z krótkiego słowniczka, który pomoże w prawidłowym używaniu pojęć migrant, uchodźca i azylant: <https://opolityce.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/13/2024/02/Migrant-uchodzca-azylant-.pdf>

PRZYKŁADOWE ARGUMENTY

Argumenty za

Państwa powinny zdecydowanie reagować na łamanie prawa, więc nielegalne przekraczanie granicy nie powinno być wyjątkiem. Nie powinniśmy ulgowo traktować migrantów, którzy przybywają poza przyjętymi procedurami. Jeśli imigranci pojawiają się na granicy UE, to powinni próbować przekroczyć granicę w odpowiednich punktach - zgodnie z prawem i procedurami. Jeśli tego nie zrobią, to pozwala im na oczekiwanie na decyzje azylowe w kraju członkowskim jest nieuzasadnione.

Argumenty przeciw

Przekraczanie przez wszystkich migrantów granic w oficjalnych punktach jest nierealne. Migranci często prowadzeni są do UE przez przemytników, płyną prowizorycznymi łodziami lub są zmuszani do przekroczenia granicy przez służby innych państw - w takiej sytuacji nie jest dla nich możliwe przestrzeganie standardowych procedur. Art. 31 Konwencji Genewskiej stanowi, że uchodźcy nie powinni być karani za bezprawne przekroczenie granicy jeśli następnie zgłoszą się do władz i przedstawią wiarygodne przyczyny swojego nielegalnego wjazdu.

Argumenty za	Argumenty przeciw
<p>Wielu imigrantów, którzy nielegalnie przekraczają granicę nie jest uchodźcami. Tylko około połowa wniosków o azyl jest rozpatrywana pozytywnie.⁷ Restrykcyjna polityka migracyjna zmniejszy trend nielegalnej imigracji ekonomicznej.</p>	<p>Aż połowa wniosków o azyl jest rozpatrywana pozytywnie. Bardziej restrykcyjna polityka migracyjna uderzyłaby również w te osoby, które na azyl zasługują. Musimy pozwolić migrantom uciekającym przed konfliktami zbrojnymi, dyskryminacją lub opresją polityczną na łatwe realizowanie swojego prawa w UE.</p>
<p>Art. 31 Konwencji Genewskiej dotyczy osób, które przybywają bezpośrednio z terytorium, na którym zagrożone jest ich bezpieczeństwo. Migranci w drodze do Europy często przemierzają inne państwa, które są bezpieczne, więc według prawa międzynarodowego to tam powinni zostawać.</p>	<p>Możliwość pozostania w państwach, przez które migranci wędrują w drodze do Europy często jest fikcją. Takie państwa na ogół nie mają wydolności by ich przyjąć, a ośrodki dla migrantów mają w nich poniżające warunki (np. w państwach Afryki Północnej). Wiele z nich nie przestrzega praw człowieka lub nie gwarantuje prawa do sprawiedliwego sądu i traktowania migrantów zgodnie z wymogami prawa międzynarodowego (np. Białoruś lub Rosja). Nie da się więc obiektywnie stwierdzić, że to terytoria dla migrantów bezpieczne.</p>
<p>Trasy migracyjne do UE są niebezpieczne i zagrażają zdrowiu i życiu migrantów. Widać to zarówno na morzu śródziemnym przez które imigranci przedostają się na przepelnionych i niedostosowanych do takiej przeprawy łodziach, jak i na trasach lądowych, które szczególnie w zimie potrafią się stać śmiertelną pułapką. Co więcej przez te trasy najczęściej migrantów prowadzi przemytnicy, wykorzystujący ich położenie. Rygorystyczna polityka migracyjna takim sytuacjom będzie zapobiegać, bo zniechęci ludzi do migracji i pokonywania tych tras.</p>	<p>Jeśli bardzo niebezpieczna i kosztowna podróż migracyjna nie zniechęca migrantów, to nie wpłynie na to także bardziej restrykcyjne podejście państw UE. Zdesperowani, szukający lepszego życia ludzie są w stanie podjąć ogromne ryzyka, więc i tak spróbują migrować, licząc na przesłizgnięcie się przez system. Część osób, które odeślemy podejmiemy próbę ponownie, więc odsyłając ich od razu, bez możliwości oczekiwania na decyzję azylową w UE, ponownie narazimy ich życia.</p>

⁷ Komisja Europejska; *Statystyki dotyczące migracji do Europy*: <https://tiny.pl/wpqts>

Argumenty za	Argumenty przeciw
<p>Wśród ludzi przybywających do UE mogą pojawić się osoby niebezpieczne lub terroryści. Nielegalnie przekraczający granicę powinni zatem dla naszego bezpieczeństwa być albo odsyłani, albo ewentualnie przebywać w ośrodkach zamkniętych, dopóki nie zostaną dokładnie zweryfikowani.</p>	<p>Pozbawienie wolności jest najdotkliwszą karą jakie przewidujemy w systemie prawnym. Użycie takiego środka względem wszystkich imigrantów, którzy nielegalnie przekroczyli granicę (w tym także tych, którym później przyznamy azyl) jest niehumanitarne. Zamknięte społeczności, jakimi byłyby ośrodki, są często wskazywane jako źródła radykalizmu lub miejsca rekrutacji do grup przestępczych.</p>
<p>Imigranci generują duże koszty finansowe. Budżet na zakwaterowanie, wyżywienie czy opiekę medyczną dla cudzoziemców oczekujących na azyl w Polsce wyniósł w 2023 roku niemal 100 mln zł⁸.</p> <p>Natomiast nowy Pakt Migracyjny proponowany w UE zakłada, że jeśli państwo członkowskie nie zgodzi się na przyjęcie części migrantów do swojego kraju (z innego państwa członkowskiego, do którego przybyło wielu migrantów), to zapłaci ok. 85 tysięcy zł za jednego nieprzyjętego imigranta⁹.</p> <p>Państwa nie powinny ponosić tak dużych kosztów na osoby, które nielegalnie przekroczyły europejską granicę.</p>	<p>W obliczu ciągle spadającej liczby urodzeń w Europie, imigranci stali się niezbędnym elementem gospodarek państw europejskich. Według raportu ZUS, żeby utrzymać w Polsce obecny stosunek osób zdolnych do pracy do osób w wieku emerytalnym, trzeba by przyjmować corocznie 200-400 tysięcy cudzoziemców¹⁰. Osoby, które nawet nielegalnie przekroczyły granicę UE w poszukiwaniu lepszego życia mogłyby w zamian za naszą gościnność i koszty wygenerowane po przyjeździe przyczynić się do budowania bogatszego społeczeństwa.</p> <p>Warto zauważyć, że duże koszty generowane przez cudzoziemców wynikają również z tego, że w niektórych Państwach (np. w Polsce) osoby oczekujące na decyzję o azylu (co często trwa latami) nie mogą pracować, a tym samym samodzielnie się utrzymać.</p>

⁸ Izabela Kacprzak; *Ile kosztuje państwo polskie utrzymanie uchodźcy*; Rzeczpospolita 2023: <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art38764821-ile-kosztuje-panstwo-polskie-utrzymanie-uchodzcy>

⁹ Wyjaśnienie mechanizmu przewidzianego w Pakcie Migracyjnym: Robert Horbaczewski; *Polska sprzeciwia się zapisom unijnego Paktu o Migracji i Azylu*; Prawo.pl 2024: <https://www.prawo.pl/samorzad/pakt-migracyjno-azylo-wy,524623.html>

¹⁰ Szacunki wyliczone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w raporcie *Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych 2022*: https://www.zus.pl/documents/10182/2322024/Cudzoziemcy+w+polskim+systemie+ubezpiecze%C5%84+spo%C5%82ecznych_2022.pdf/

Argumenty za

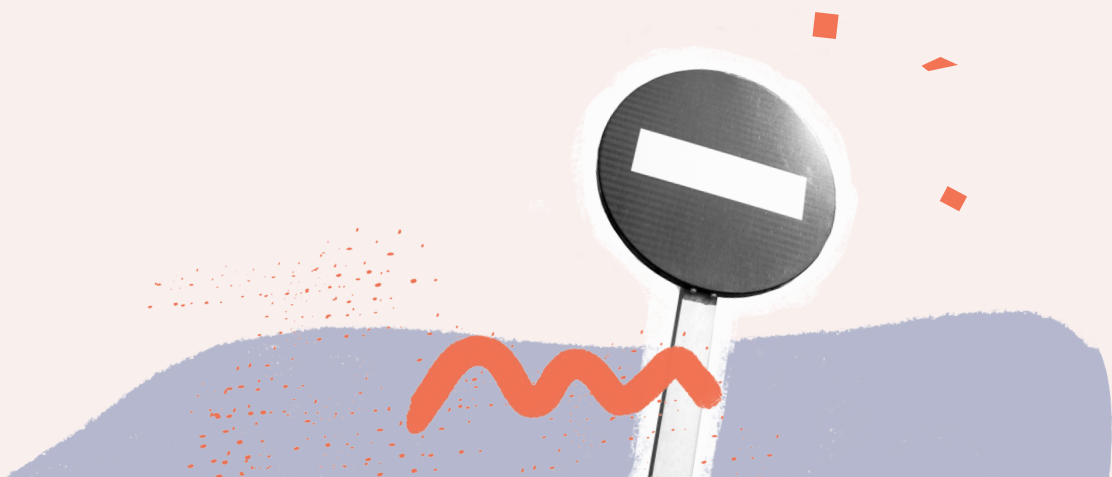
Duża część migrantów porzuca swoje ojczyzny z przyczyn wyłącznie ekonomicznych - liczą że w bogatszych państwach osiągną wyższy komfort życia. Lepiej żeby zostali w swoich domach i pracowali nad rozwojem własnego kraju. Restrykcyjna polityka migracyjna zapobiegnie drenażowi osób zdolnych do pracy w biedniejszych regionach świata, a tym samym przyczyni się do jego poprawy.

Argumenty przeciw

Ludzie mają prawo poszukiwać lepszego życia. Nie tylko uchodźcy, ale także osoby, które nie mają w miejscu pochodzenia żadnych perspektyw i migrują na przykład ze względu na skrajne ubóstwo czy postępujące skutki zmian klimatu (susze lub powodzie) powinny znaleźć zrozumienie dostatnych społeczeństw europejskich. Lepiej postawić na mechanizmy integrujące migrantów niż wzmacniać i tak nie działającą politykę antyimigracyjną.

WIĘCEJ INFORMACJI:

- Nielegalna migracja. Czym jest i jak się jej zapobiega:
tekst: <https://globalna.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2022/05/Nielegalna-migracja.docx-1-1.pdf>
infografika: <https://globalna.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2022/10/5.-Nieregularna-migracja-wiazaca-sie-z-nielegalnym-przekroczeniem-granicy.pdf>
- Jak Unia Europejska próbuje przeciwdziałać nielegalnej migracji: <https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20170627STO78419/przeciwdzialanie-nielegalnej-migracji-lepsze-zarządzanie-granicami-ue>
- Art. 31 Konwencji Genewskiej: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/konwencja-dotyczaca-statusu-uchodzcow-genewa-1951-07-28-16794476/art-31>
- Dlaczego ludzie migrują: <https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20200624STO81906/przyczyny-migracji-dla-czego-ludzie-migruja>
- Interaktywna mapa z danymi o migracji do UEi: <https://dtm.iom.int/europe/arrivals>

Jesteśmy przekonani, że świetnie poradzicie sobie z wyzwaniami, które czekają na Was w trakcie projektu „Młodzi głosują”. Niezależnie czy wybraliście organizację wyborów, czy przeprowadzenie debaty, przed Wami sporo praktycznej nauki jeszcze więcej obywatelskiej satysfakcji!

Pozdrawiamy serdecznie
– zespół „Młodzi głosują”

SUKCES!

MŁODZI GŁOSUJĄ

Od 1995 r. Centrum Edukacji Obywatelskiej zaprasza polskie szkoły do prowadzenia działań profrekwencyjnych przed wyborami. Do tej pory w symulacjach wyborów wzięło udział ponad 3 miliony uczniów i uczennic! Celem programu „Młodzi głosują” jest zwiększenie uczestnictwa młodych ludzi w życiu publicznym, w tym zachęcenie ich do świadomego udziału w wyborach poprzez:

- umożliwienie młodym udziału w wyborach szkolnych i oddania głosu na konkretne komitety wyborcze,
- dostarczenie informacji na temat procedur demokratycznych i znaczenia wyborów,
- wsparcie w organizacji debaty na tematy ważne i aktualne dla młodego pokolenia.

Młodzi ludzie – także niepełnoletni – mają swoje zdanie i poglądy. Program „Młodzi głosują” daje im możliwość wypowiedzenia się w ważnych sprawach dla kraju i wspólnoty europejskiej.

CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ jest największą polską organizacją pozarządową działającą w sektorze edukacji. Od blisko 28 lat zmieniamy polską szkołę i konsekwentnie pracujemy na rzecz tego, by młodzi ludzie uczyli się mądrzej i ciekawiej, a praca nauczycieli i nauczycielek oraz dyrektorów i dyrektorek była bardziej efektywna i satysfakcjonująca. Wprowadzamy do szkół nowoczesne metody nauczania oraz ocenianie kształtujące. Prowadzimy programy, które pomagają młodym ludziom zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, uczą przedsiębiorczości i odpowiedzialności, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych. Więcej informacji na stronie: www.ceo.org.pl.

CMS jest jedną z największych międzynarodowych kancelarii prawnych działających w Polsce. Zespół około 220 prawników wspiera usługami doradztwa prawnego i podatkowego klientów prowadzących działalność we wszystkich sektorach gospodarki. CMS pracuje zarówno dla międzynarodowych spółek, jak i polskich przedsiębiorstw rodzinnych, instytucji finansowych oraz dla sektora publicznego. Zespoły w Warszawie i Poznaniu działają w ramach międzynarodowej sieci ponad 70 biur CMS zlokalizowanych w ponad 40 krajach na całym świecie.

CMS został wskazany jako #1 Najbardziej pożądanym pracodawcą wśród kancelarii prawnych wg Badania ELSA Poland „Studenci prawa w Polsce” w 2022 i 2023 roku.

Ten projekt otrzymał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej.

Treści przedstawione w publikacji odzwierciedlają stanowisko autorów projektu, a Parlament Europejski nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zawartych w nich informacji.